

Aktiverande styrdokumentDatum:
2021-06-16Diarienummer:
KSN-2021-01455Beslutsfattare:
KommunstyrelsenDokumentansvarig:
Hållbarhetschef

Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Livsvillkoren i Uppsala kommun skiljer sig mellan stadsdelar och områden, vilket bland annat framgår i den sociala kompassen. För att angripa frågan om jämlika livsvillkor för människor i olika bostadsområden behövs ett strukturellt angreppssätt över hela kommunens geografi för att minska och motverka segregation. Arbete genom områdesutveckling i ett visst område eller stadsdel är ett sätt att minska de negativa effekterna av segregationen i form av sämre livsvillkor.

Arbetet med områdes- och stadsdelsutveckling i Gottsundaområdet har pågått under lång tid. Under åren 2018–2020 har arbetet intensifierats och samordnats genom Handlingsplan för Gottsunda och Valsätra. Arbetet har innefattat en mängd åtgärder och insatser inom olika verksamhetsområden inom kommunkoncernen och syftat till att lägga grunden för ett samlat och övergripande förbättringsarbete.

Problemen och utmaningarna i Gottsundaområdet är komplexa och kräver långsiktigt och samordnat arbete. Även om förflyttningar gjorts inom en rad områden finns det fortsatt behov av krafttag, särskilda insatser och kompensatoriska åtgärder i området. Kommunen behöver därför fortsätta arbeta med hållbar områdesutveckling, tillsammans med flera parter.

Den kommuninterna samordningen har utvecklats och stärkts genom den tidigare handlingsplanen och är en god grund för att utveckla och fördjupa samverkan även med externa aktörer. Samordningen mellan långsiktiga processer, som samarbetet mot den organiserade brottsligheten tillsammans med Polisen inom ramen för Fokus Gottsunda samt stadsbyggnadsprojektet för Gottsundaområdet, behöver förstärkas ytterligare.

Handlingsplan för områdesutveckling i Gottsundaområdet 2021-2030 tar sin utgångspunkt i erfarenheter och lärdomar från den tidigare handlingsplanens genomförande och ur kunskap om betydelsen av sektorsöverskridande samverkan och innovation för att hantera komplexa samhällsproblem. Arbetet sker utifrån riktlinje för områdesutveckling.

Den geografiska avgränsningen för handlingsplanen utökas och ska framöver inkludera Gottsunda, Valsätra och Bäcklösa. Tidshorisonten för arbetet inom handlingsplan för Gottsundaområdet förlängs från den tidigare handlingsplanens tre år till tio års sikt. Detta ligger i linje med långsiktigt hållbarhetsarbete utifrån Agenda 2030.

Syfte

Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030 syftar till att etablera en långsiktig och bred samverkan mellan kommunen och verksamma aktörer i området. Samverkan ska öka förmågan att hantera svåra utmaningar och bidra till att olika insatser och processer tillsammans når bättre effekt. Att gemensamt identifiera problem och behov ökar förmågan till insatser som ger önskvärda effekter, kan anpassas efter ändrade förutsättningar och som kan genomföras av en bred aktörsgroup. Det ger även förutsättningar för att lära och utveckla ny kunskap tillsammans. Invånares behov och förutsättningar är ett genomgående perspektiv i arbetet, vilket innebär att invånare ska ha goda livsvillkor när området utvecklas till en stadsnod. Arbetet inom

handlingsplanen syftar till att uppnå de uppsatta målen för 2025 samt 2030 som tydliggör inriktning och visar på ambitionsnivån i nödvändiga förändringar.

Omfattning

Handlingsplan för Gottsundaområdet omfattar åren 2021-2030 och gäller för Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser. I arbetet söker kommunen samverka med aktörer inom olika sektorer för att etablera partnerskap. Aktörer som delar mål och vision för områdets utveckling på lång sikt kan löpande ansluta sig till arbetet.

Arbetet sker utifrån riktlinje för områdesutveckling vilket innebär att aktiviteter identifieras och genomförs löpande och förändras utifrån behov, utmaningar och prioriteringar. Att identifiera och lyfta upp insatser och åtgärder i behov av politiska beslut är en del av arbetet och görs löpande. De åtgärder och insatser som kommunen vidtar i Gottsundaområdet ska samordnas så att eventuella målkonflikter identifieras i tidiga skeden.

Ansvar, genomförande och spridning

Arbetet med handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030 leds och samordnas av kommunstyrelsen.

Nämnder och bolagsstyrelser deltar i arbetet utifrån sina ansvarsområden.

Mål, prioriterade teman och indikatorer

Befintlig styrning

Översiktsplanens målsättning för 2050 är att Uppsala är fysiskt och socialt sammanhållet, jämlikt, jämställt och öppet. Inkludering, medskapande och delaktighet är självklara inslag i samhällsutvecklingen. Det stärker områdets lokala identiteter liksom människors ansvar och tilltro till varandra och till samhället.

Planprogrammet för Gottsundaområdet beskriver en vision där området är hjärtat i södra Uppsala – en trivsamt och kreativ stadsdel full av liv och rörelse. Mångfald är ett tydligt signum, här finns plats för alla och något för alla – boende såväl som besökare. Området präglas av närhet till arbete, service och grönska. När Gottsunda förändras tillvaratas lokala krafter och idéer från såväl dagens som framtida Gottsundabor.

Målen i handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030 och den sektorsöverskridande samverkan behöver samspela med andra mål och uppdrag. Agenda 2030 med mål 10 om ökad jämlikhet, mål 11 om hållbara städer och samhällen samt mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen anknyter direkt till områdesutveckling i Gottsundaområdet. Kommunfullmäktiges nio inriktningsmål och fokusområden i Mål och budget 2021–2023 är en utgångspunkt i arbetet.

Mål 2025

- *Gottsunda finns inte på polisens lista över utsatta områden.*
- *Stärka civilsamhället och ge bättre förutsättningar för föreningsverksamhet.*

I Uppsala är säkerhet och trygghet inte ett privilegium för några få utan en rättighet för alla. Medborgare ska kunna lita på att få det stöd de behöver av samhället. Tryggheten ska öka och Uppsala ska inte ha någon utsatt stadsdel. Målsättningen är att Gottsunda ska bort från polisens lista över utsatta områden senast 2025. Särskilt fokus ska vara på platser och miljöer där upplevd otrygghet och antal rapporterade brott är särskilt högt. Kommunen ska verka för en permanent polisiär närvaro, som är en viktig faktor för en långvarig förändring mot minskad brottslighet och ökad trygghet i Gottsunda.

Ett utsatt område enligt polisens definition är ett geografiskt avgränsat område som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där de kriminella har en inverkan på den sociala kontexten i lokalsamhället. Ett särskilt utsatt område kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen, där systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare kan förekomma. Ofta har tillståndet normaliserats så att situationen inte upplevs vara avvikande. Under 2017 pekades Gottsunda ut av Polisens Nationella Operativa avdelning (NOA) som ett "särskilt utsatt område". NOA:s kategorisering fokuserar på områdets utsatthet för kriminalitet, inte om det är socialt utsatt i sig.

Mål 2030

- *Gottsunda, Valsätra och Bäcklösa är områden som lockar till inflyttning, besökare och etableringar.*
- *Boende i Gottsundaområdet vill och kan bo kvar i området.*
- *Barn och unga i Gottsundaområdet har goda uppväxtvillkor och hög framtidstro.*

Målen för 2030 i Handlingsplan för Gottsundaområdet utgår från och ramar in befintlig styrning. Översiktsplanen för Uppsala och Planprogrammet för Gottsundaområdet pekar ut att Gottsunda ska utvecklas till en stadsnod. Inriktning för bostäder i Gottsunda och Valsätra sätter mål om en ökad social blandning, där bland annat den så kallade lyckoparadoxen, där boende som får bättre levnadsvillkor väljer att flytta från området, ska brytas. Detta innebär att fler måste få möjlighet att äga sin bostad i området. Fokus Gottsunda, som är en samverkanssatsning mellan Polisen och Uppsala kommun, syftar till att bekämpa den organiserade brottsligheten på flera fronter.

Den gemensamma inriktningen i dessa mål rör sig kring att fler ska vilja bo, verka och besöka Gottsundaområdet, att människor som redan bor i området ska kunna och vilja bo kvar, att livsvillkoren i form av utbildning, arbete, fritid, hälsa och delaktighet ska vara på samma nivå som i Uppsala i stort samt att människor ska trivas och känna sig trygga i sitt bostadsområde. Utöver den omfattande stadsplanering som pågår i de södra stadsdelarna har Uppsala kommun intentioner att bli europeisk kulturhuvudstad år 2029 och arrangera en internationell bo- och stadsbyggnadsexpo vilket är processer som behöver integreras i områdesutvecklingen för Gottsundaområdet.

Prioriterade teman

Prioriterade teman är samverkansplattformar där de övergripande målen konkretiseras och där gemensam uppföljning, analys och kunskap byggs upp. Gemensamma prioriteringar formeras och förändras löpande utifrån utmaningar, problembild och samordningsbehov. Det gör att prioriterade teman kan förändras under arbetets gång.

För det inledande arbetet är fyra prioriterade teman identifierade utifrån områdets utmaningar, erfarenheter i handlingsplan 2018–2020 och kommunens inriktningsmål.

Trygghet

- Tryggheten i Gottsundaområdet ska öka. Alla ska känna sig trygga att röra sig överallt i Gottsundaområdet alla tider på dygnet.
- Utsatthet för brott och ordningsstörningar minskar.
- Oro för brottutsatthet minskar.

Barn och ungas uppväxtvillkor

- Elever i Gottsundaområdet klarar sin utbildning och har goda uppväxtvillkor.
- Förskolorna och skolorna attraherar såväl boende i området som intilliggande områden.
- Fler barn och unga deltar i fritidsaktiviteter.

Jobb och företagande

- Gottsundaområdets arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad ska öka genom ett aktivt arbete för full sysselsättning.
- Företagsamhet, entreprenörskap och innovationskraft ska utvecklas och stärkas.
- Samverkan med näringslivet ska bidra till ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar lokal tillväxt och fler lokala arbetstillfällen.

Delaktighet

- Gottsundaområdet har ett rikt föreningsliv och ett aktivt civilsamhälle.
- Invånare, näringsliv och civilsamhälle ska ges goda möjligheter att vara delaktiga i att utforma samhället.
- Samverkan och arbetssätt som ger handlingsutrymme för medskapande, kreativitet och innovation ska utvecklas.

Indikatorer

Handlingsplanens tidshorisont om 2030 ger möjligheter att arbeta mot effekter på lång sikt, och samtidigt följa upp och arbeta utifrån identifierade utmaningar och behov även på kort sikt. Att styra mot effekter ställer krav på att utveckla analys och mätning, för att följa hur arbetet resulterar i förflyttning mot uppsatta mål. Indikatorer och olika sätt att mäta effekter och framgångar tas fram för respektive mål och prioriterat tema som gör analys och lärande möjligt som integrerade delar i arbetssättet.

Samverkan med aktörer utanför kommunen

Den samordning av kommunala verksamheter som skett genom handlingsplanen 2018-2020 breddas med aktörer från fler samhällssektorer. I samverkan med akademien, till exempel Uppsala universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet, bidrar ny kunskap och forskning till att öka förmågan att analysera utmaningar och utvärdera effekter av aktiviteter och satsningar. Andra offentliga aktörer såsom Region Uppsala, Polismyndigheten och statliga myndigheter är viktiga för att arbeta långsiktigt med både områdesinsatser och minska skillnader i livsvillkor mellan olika delar i kommunen. Kommunen ska verka för stärkt samverkan med stat och region för långsiktig områdesutveckling.

Samverkan med civilsamhället ger lokal förankring i förändringsprocesser, samt stärker delaktighet och demokrati. I hållbar utveckling är civilsamhället en resurs som kan engagera stora grupper i både lokala och globala utmaningar för att hitta nya hållbara lösningar.

Fastighetsägares och näringslivets roll i områdesutvecklingen är central. Långsiktig samverkan mellan kommun och fastighetsägare innebär att alla partner tillför resurser och samarbetar kring insatser på kort och lång sikt. Formerna för samverkan med fastighetsägare och näringsliv kan variera och utvecklas utifrån de initiativ och pågående processer som finns idag. Fastighetsägarföreningen i Gottsunda och Valsätra är en central part liksom de arenor för företagande och arbete som etablerats och vidareutvecklas, och som samlar företag och företagsfrämjande aktörer.

De globala målen utifrån Agenda 2030 ger möjligheter för bred samverkan med hållbarhet som grund. I områdesutvecklingen formeras partnerskap utifrån lokala utmaningar och möjligheter, med handlingsplanens mål som grund. Bred förankring kring målen för samverkan i områdesutvecklingen är en nyckel i handlingsplanens genomförande.

Uppföljning

Kommunstyrelsen är ansvarig för handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030 och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av handlingsplanen. Nämnder och bolagsstyrelser deltar i arbetet utifrån sina ansvarsområden. Arbetet återrapporteras till berörda nämnder och bolagsstyrelser samt följs upp i enlighet med kommunstyrelsens uppföljningsplan.

Relaterade dokument

- Policy för hållbar utveckling
- Riktlinje för områdesutveckling
- Planprogram för Gottsundaområdet
- Översiktsplan 2016 Uppsala kommun
- Inriktning för bostäder i Gottsunda och Valsätra
- Fokus Gottsunda, samverkanssatsning mot den organiserade brottsligheten tillsammans med Polisen och Brå